

רע"פ 7176/22 - עלי זיד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 7176/22

לפני:

כבוד השופט ח' כבוב

המבקש:

עלי זיד

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בחיפה (כבוד השופט א' בולוס)
בעפ"ת 37215-07-22 מיום 15.09.2022

בשם המבקש:

עו"ד סארי עבוד

החלטה

1. בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופט א' בולוס) בעפ"ת 37215-07-22 מיום 15.09.2022, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (כבוד השופט א' לרנר) בפ"ל 8970-04-22 מיום 22.06.2022.
2. ביום 08.05.2022 הורשע המבקש, בהתאם להודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של נהיגה בזמן פסילה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה), נהיגה ברכב כשרישיון הנהיגה פקע מזה למעלה מ-6 חודשים ועד שנתיים בניגוד לסעיף 10(א) לפקודה, ובעבירה של שימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת תוקף בניגוד לסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970. לפי כתב האישום, בתאריך 19.04.2022, בסמוך לשעה 13:50, נהג המבקש ברכב פרטי מסוג סקודה ברחוב משה פלימן בחיפה; וזאת, בניגוד לפסילה שהוטלה עליו במסגרת תת"ע 10988-06-19 (שם נפסל מלהחזיק או להוציא רישיון נהיגה לתקופה של 25 חודשים; יצוין כי המבקש הפקיד את רישיונו ביום 03.01.2022).

3. לאחר ששמע טיעונים לעונש ונתן דעתו לוותק הנהיגה של המבקש; לעברו התעבורתי הכולל 23 עבירות קודמות; ובשים לב לנסיבות ביצוע העבירה ונסיבות חייו של המבקש; כמו גם למדיניות הענישה הנוהגת ומתחם הענישה בגין העבירות מושא כתב האישום, ומבלי שנעלמה מעיניו התנהלות המבקש בריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות שהוטל עליו בגין עבירות דומות, מצא בית המשפט שלא לסטות ממתחם העונש ההולם לחומרא או לקולא. כן מצא הוא ש"אין לאפשר [למבקש] הזדמנות נוספת לרצות מאסרו בדרך של עבודת שירות, אם בגלל שהעונש שיוטל בסופו של יום ארוך מהתקופה אותה ניתן לרצות בדרך של עבודת שירות ועיקר משום שאין שום סיבה לאפשר [למבקש], שרמס ברגל גסה את האמון שניתן בו ובמהלך עבודות שירות בתיק קודם ביצע את אותה עבירה פעם נוספת". בהמשך לכך, בחן בית המשפט לתעבורה את הדין בכל הנוגע להפעלת מאסר מותנה, בנסיבות העניין; וכן את ההשפעה הנובעת של מאסר מאחורי סורג ובריח.

בהתחשב במכלול השיקולים, הוטלו על הנאשם העונשים הבאים: קנס בסך 1,000 ש"ח; פסילה מלנהוג, מלקבל או מלהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה של 36 חודשים בפועל וכן הפעלה במצטבר של פסילה קודמת בע"פ"י 10988-06-19, כך שהסך הכל המבקש ירצה 42 חודשי פסילה בפועל; פסילה על-תנאי מלנהוג, מלקבל או מלהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים, למשך 3 שנים, לבל יעבור מי מאותן עבירות בהן הורשע, או עבירה אחרת המפורטת בתוספת הראשונה או השנייה לתפקודה; מאסר על-תנאית לתקופה של 6 חודשים, למשך 3 שנים, לבל יעבור עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף, או נהיגה בזמן פסילה; 7 חודשי מאסר בפועל והפעלת המאסר המותנה שהוטל על המבקש בעפ"י 10988-06-19 באופן שארבעה חודשים ירצו במצטבר, וכן הורה על הפסקת יתרת עבודות השירות בעפ"י 10988-06-19, תוך שנקבע כי חודש אחד מהיתרה ירצה במצטבר - ובסה"כ 12 חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, בניכוי ימי מעצר.

4. המבקש סירב להשלים עם העונש שנגזר עליו, וערער לבית המשפט המחוזי אשר דחה את ערעורו באחת, בציינו כי "אני סבור כי ערעור זה חסר כל בסיס ודינו דחייה". לא זו אף זו, קבע בית המשפט המחוזי כי: "חסד עשה בימ"ש קמא עם [המבקש] משראה להפעיל את המאסר המותנה אך בחלקו במצטבר (4 חודשים). במקרה זה לא נמצאו טעמים מיוחדים שיצדיקו סטייה מהכלל, לפיו מאסר מותנה יש להפעיל במצטבר, מה גם שבהליך הקודם הופעל מאסר מותנה שהיה בר הפעלה באופן מלא בחופף. צדק בימ"ש קמא משקבע כי חפיפה מלאה של המאסר המותנה במקרה זה אינה ראויה ומשדרת מסר שגוי ומטעה. נוסף לכל האמור לעיל, עברו התעבורתי של [המבקש] הוא מכביד ביותר, הכולל 23 הרשעות קודמות ועבירות תעבורה, לרבות 2 הרשעות של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים וגם נהיגה בפסילה - מכל האמור המסקנה המתקבלת היא כי העונש אותו הטיל בימ"ש קמא במקרה זה הינו בהחלט מאוזן ואף מקל עם [המבקש]".

לא למותר לציין, כי בית המשפט המחוזי נדרש אף לטענת המבקש בכל הנוגע לאופן ריצוי עונשו, וקבע כי: "אין לקבל את טענת [המבקש] כי הפנייתו לממונה על עבודות השירות פיתחה בלבו ציפייה כי עונש המאסר ירצה בעבודות שירות. בהקשר זה אדגיש כי בימ"ש קמא, בהחלטתו מיום 8/5/22, ציין באופן מפורש כי אין בהזמנת חוות דעת מאת הממונה כדי ללמד על העונשים שייגזרו על הנאשם בסופו של דבר. מכאן טענתו של [המבקש] בהקשר זה, אין לה על מה לסמוך. גם לא ראיתי הצדקה במקרה זה להפנות את עניינו של [המבקש] לקבלת תסקיר מאת שירות המבחן. כפי שניתן להתרשם מעיון בגזה"ד, מלוא הנסיבות האישיות של [המבקש] הובאו בפני בימ"ש קמא, אשר נתן להן משקל רב במלאכת קביעת העונש. אף יתרה מכך, אני לא סבור כי במקרה זה קיימת תכלית מאחורי הפניית [המבקש] לקבלת תסקיר, וזאת מהטעם ש[המבקש] לא הצביע על תחילתו או על היתכנותו של הליך שיקומי כלשהו. חיזוק נוסף למסקנתי זו אני גם מוצא בכך שבמקרה זה לא ניתן להימנע מהשתתף מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח נוכח עברו

התעבורתי של [המבקש], העובדה שביצע את העבירה כשהוא מרצה עבודות שירות בגין עבירה דומה וגם בשל העובדה שקיים לחובתו מאסר מותנה בר הפעלה".

5. ברם, המבקש מיאן להשלים עם פסק דינו של בית המשפט המחוזי, ומכאן הבקשה שלפניי. בגדרה, שב ומעלה המבקש טענות שנדחו על-ידי שתי הערכאות דלמטה, תוך שהוא טוען כי "אי קבלת בקשה זו ורשות ערעור במקרה הספציפי שלו מהווה פגיעה קשה בזכותו להליך הוגן ועשיית צדק, וכן, במוסד שנקרא הליך שיקום". כמו כן טוען המערער ביחס לאמת המידה המקובלת, לבחינת בקשת רשות לערער בגלגול שלישי בהליך פלילי, כי לשיטתו: "לאור השינויים ולאור הקונסטיטוציונליזציה של ההליך הפלילי וחוקי היסוד, אין עוד כל מקום להחיל את ההלכה שנקבעה בהליך האזרחי ב- ר"ע 103/82 חניון חיפה, הנ"ל, כאשר הלכה זו פוגעת באופן קשה בזכותו של המבקש להשיג על חומרת העונש, במיוחד כאשר קופחה זכותו של המבקש ונמנעה ממנו הזדמנות שנייה לחיים נורמטיביים במיוחד שלא זכה אף פעם בהליך שיקום".

6. לאחר עיון בבקשה לרשות ערעור ונספחיה, ובכללם ההחלטות בהליכים הקודמים, וכן חוות דעת הממונה על עבודות השירות שהוגשה לבית המשפט לתעבורה, באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה לרשות ערעור להידחות.

7. הלכה היא כי בקשה לרשות ערעור בגלגול שלישי

שמורה אך למקרים בהם מתעוררת שאלה המשפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, אובנסיונות המקימות חשש לעיוות דין, ואי צדק חמור שנגרם למבקש (רע"פ 4963/22 מנשירוב נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (21.07.2022)).

הבקשה דנא אינה מעוררת שאלה משפטית כאמור; גם לא מתקיים כל חשש לעיוות דין ואי צדק, לבטח לא כאלה המצדיקים מתן רשות ערעור, ודי בכך כדי לדחותה.

8. אשר לעונש שהוטל על המבקש, אציין, כי לא מצאתי בו משום חריגה, לבטח שלא קיצונית, ממדיניות הענישה המקובלת או הראויה בנסיבות העניין, באופן המצדיק מתן רשות ערעור בגלגול שלישי. כפי שציינתי אך לאחרונה בגדר רע"פ 666/20 עמרם נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (20.10.2022) - בית משפט זה קבע, זה מכבר, כי:

"אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור - נהגים והולכי רגל כאחד; הוא מבטא זלזול בצווים של בית-המשפט; הוא מוכיח, כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב (רע"פ 410/04 מזרחי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 7.3.04; רע"פ 7019/04 אופיר נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 12.8.04; רע"פ 9399/04 קרקי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 30.1.05; רע"פ 3878/05 בנגוזי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 26.5.05; רע"פ 7523/06 מואסי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 25.9.06). על כן נקבע בסעיף 67 לפקודת התעבורה, כי "מי שהודע לו שנפסל מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, וכל עוד הפסילה בתקפה הוא נוהג ברכב שנהיגתו אסורה בלי רישיון לפי פקודה זו ... דינו - מאסר שלוש שנים".

ברם, בית-משפט זה חזר והדגיש - ולא רק בעבירות מן הסוג בהן חטא המבקש - כי מלאכת הענישה הנה אינדיבידואלית. בבואה לגזור את הדין יש חשיבות רבה לכך שהערכאה הדיונית תפעיל את שיקול דעתה, ותתחשב, בין היתר, בנסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו של העושה. "מדיניות ענישה כללית ועקרונית לעולם לא תוכל לבוא תחת שיקול דעתו של בית-המשפט בערכאת הדין ובנסיבותיו האינדיבידואליות של הנאשם המיוחד שהורשע בדינו" (רע"פ 3674/04 אבו סאלם נ' מדינת ישראל, טרם פורסם, מיום 12.2.06).

[...] הנזק שמאסר עלול להמיט על נאשם שהורשע בנהיגה בזמן פסילה, וברגיל מנהל אורח חיים נורמטיבי - הוא אמנם שיקול רלוונטי וחשוב לעניין העונש. אולם, זהו אינו השיקול המרכזי וודאי שאינו היחיד. שיקולים נוספים הבאים בחשבון הם הרצון להתמודד עם התופעה של נהיגה בזמן פסילה, שעל חומרתה הרבה כבר עמדתי, והצורך לשגר מסר ענשי חד וברור כדי להרתיע את ציבור הנהגים. נסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות של הנאשם הקונקרטי אף הן מהוות נתונים מן העניין. אין דינו של נאשם שלחובתו שורה ארוכה של עבירות תעבורה, ועבירות של נהיגה בזמן פסילה בפרט, כדין מי שנוהג לציית בדרך כלל להוראות החוק. כאן מתגלה פעם נוספת תפקידו החשוב של השופט בהפעלת שיקול הדעת המסור לו בבחירת רכיבי העונש ומידתו בכל מקרה המונח לפניו.

הנה כי כן, אין הערכאה הדיונית מחויבת אפוא להטיל מאסר על כל מי שהורשע בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, חרף החומרה הרבה הנלווית למעשה זה. אולם, כלל דומה חל גם על המקרה ההפוך, היינו, אין לקבוע אפריורי כי עבירה של נהיגה בזמן פסילה לעולם לא תוביל להשתת מאסר על הנהג. כל מקרה ונסיבותיו" (רע"פ 6115/06 מדינת ישראל נ' אבו לבן, פסקה 5 (08.05.2007)).

דברים נכוחים אלה יפים גם בענייננו.

9. הבקשה נדחית אפוא וממילא נדחית הבקשה לעיכוב ביצוע שהוגשה בצדה.

ניתנה היום, ב' בחשוון התשפ"ג (27.10.2022).

ש ו פ ט